

Marjolein Lolkema gefotografeerd in het ruige landschap van Idaho.

Werken in een Amerikaanse plattelandsbibliotheek (deel II)

And the story continues ...

Marjolein Lolkema werkte jarenlang in dorpsbibliotheeken (Zwartewaterland en Urk). Drie jaar geleden emigreerde ze naar de Verenigde Staten. Inmiddels werkt ze ruim twee jaar in een kleine dorpsbibliotheek in Garden Valley, een dorpje in de staat Idaho. In deel II van dit artikel schrijft ze wederom over de enorme cultuurverschillen tussen ons land en de USA. Deel I leest u in *Bibliotheekblad 10-2020*.

TEKST EN FOTO'S: MARJOLEIN LOLKEMA

Weet je wat het is: sommigen houden van een Hollywooddeinde en anderen genieten juist van een open einde. Ik ben meer een lezer die van open einden houdt. Lekker zelf bedenken hoe het verder zou kunnen gaan met de hoofdpersoon. Toch snakte ik de laatste tijd naar een verhaal met een dik Hollywooddeinde: en iedereen leefde nog lang en gelukkig. In onze bibliotheek hebben we behoorlijk wat over ons heen gekregen. Omdat er op dit moment genoeg ellende in de wereld is, eerst maar eens wat rareiteiten van de staat waarin wij wonen en werken.

Idaho

Er is een groot en opvallend verschil tussen Nederland en Idaho: in Nederland moet je verplicht een net over je aanhanger doen

Inkijkje in de *Garden Valley District Library*.

zodat je niets kunt verliezen. In Idaho is het de sport om juist niets vast te zetten. Waarom zou je ook, het kan allemaal best. John, een vriend van ons, kocht ooit een gloednieuwe BBQ. Je kent het wel, zo'n mooie grote die je in elke Amerikaanse serie wel voorbij ziet komen. John laadde de BBQ in de bak van zijn pick-up truck en reed naar huis. Halverwege de stad en zijn huis kwam hij over Horsehoe Bend Hill (wordt ook wel crash hill genoemd, vanwege de vele ongelukken hier), een flinke afdaling van de top van een berg tot in het dal. Hier verloor hij zijn BBQ en zag in zijn achteruitkijkspiegeltje het ding te pletter vallen. Hij vertelt altijd lachend dat ongelukken kunnen gebeuren. Hij keerde om, terug naar de stad, en kocht een nieuwe BBQ. Ook ik heb al het nodige voorbij zien komen, onder andere: houtblokken voor in kachels, een stuk of wat opblaasbanden waarmee je de rivier kunt afzakken, een tweepersoonsmatras, een kano en een raft!

Only in Idaho

In Idaho vinden ze het, lijkt het wel, leuk om alles net wat anders te doen dan normaal is. Bijvoorbeeld een auto achterstevoren wegslepen en dan verbaasd zijn als deze alle kanten behalve de goede opgaat (en dit doe je natuurlijk op een weg met veel verkeer, zodat andere weggebruikers paniekgrepen moeten uitvoeren). Gisteren nog kwam mij een auto tegemoet met stapels hooibalen in de bak van zijn pick-up. Niet vastgemaakt hoor, zoals gezegd, dat is hier echt niet nodig. Ongeveer halverwege de

hooibalen had ook nog een hond een plekje gevonden. Kan best. Aan de andere kant zijn er hier dan ook weer hilarische wetten. Elke plaats kan haar eigen wetten opleggen. Daardoor kom je dit soort wetten tegen: in de stad Pocatello mag je niet zonder glimlach op straat lopen, in de stad Eagle mag je niet met een fiets op een tennisveld fietsen, in het dorp Tamarack mag je na zonsopgang alleen uien kopen als je hier een vergunning voor hebt. In de stad Coeur d'Alene moeten politieagenten heel erg oppassen als ze een auto spotten waarvan ze het vermoeden hebben dat er een stelletje in zit dat seks heeft met elkaar. De agent moet dan of claxonneren of zijn zwaailichten aanzetten, drie minuten wachten en pas dan de auto benaderen. En in de hoofdstad van Idaho, Boise, mag je niet gaan vissen vanaf de rug van een giraf.

Vreemde staatswetten

Dit zijn alleen nog maar de wetten per stad. De staat Idaho staat bekend om zijn rare wetten. In de hele staat mag je niet op wildlife gaan jagen terwijl je ondertussen een afstandsbediening vasthoudt om te gaan internetten (er wordt dan weer niets gezegd over het gebruik van internet op je smartphone). Het is ook illegaal om in een hondenok te wonen, tenzij je een hond bent. Als je het waagt om een rotte aardappel te verkopen (van het merk Idaho Deluxe), dan kun je er tot zes maanden gevangenisstraf voor krijgen. Als je publiekelijk laat zien dat je van elkaar houdt (hè, doen we allemaal wel eens, zeker tieners)

Drie jaar geleden kochten Marjolein en haar man Frank dit huis.

In Idaho vinden ze het leuk om alles net wat anders te doen. Bijvoorbeeld een auto achterstevoren wegslepen.

Elke plaats kan de inwoners zijn eigen wetten opleggen. In de stad Pocatello mag je niet zonder glimlach op straat lopen.

Op Halloween 2020 organiseerden we een *Halloween Drive Thru*. In plaats van een hand snoep kregen de kinderen – verpakt in een zwarte tas – een boek, informatie over de bibliotheek en een reep chocolade.

dan mag dat, maar niet langer dan achttien minuten. En mag je in Boise niet vanaf een giraffenrug vissen, in heel Idaho is het ten strengste verboden om vanaf een kamelenrug te vissen. Vandaar dat je hier niemand ziet met een kameel of een giraf in de rivier (o sorry, in Nederland zie je dit ook niet, maar dat komt omdat geen Nederlander bedenkt dat dit een mogelijkheid is). Geen idee waarom deze wetten ooit in het leven zijn geroepen, misschien is het gewoon de creatieve geest van de inwoners hier. Ze houden hier best van een grapje. Daardoor vind je in de stad bijvoorbeeld ook de straatnaam: Chicken Dinner Road. Deze straat heette ooit Lane 12, maar toen bewoners de gouverneur op bezoek kregen en de vrouw des huizes een kipgerecht aan de gouverneur voorschotelde, werd de naam spontaan veranderd in 'Chicken Dinner Road'. Het zorgt er wel voor dat je je fantasie behoorlijk kunt laten gaan bij veel straatnamen. Welk verhaal steekt er bijvoorbeeld achter de straatnaam 'Frozen Dog Road' in het stadje Emmett of 'Lost Cow Road' in Caldwell?

Libertarisme

Inwoners in Idaho willen aan de ene kant alles proberen te ondervangen met wetten, terwijl ze aan de andere kant het liefst een staat van wetteloosheid willen. Libertarisme is een beweging waarbij vrijheid het enige principe is. Libertarianen weigeren bijvoorbeeld een rijbewijs voor de auto te halen, want dat is volgens hen een wet opgelegd door de overheid en daardoor afgedwongen. In onze omgeving is Ammon Bundy een bekende naam. Een beetje een Willem Engel, maar dan nog radicaler. Deze Ammon Bundy heeft veel aanhangers. Hij schuwt een stand-off met de FBI niet en is een luis in de pels van menig ordehandhaver. Ook in onze bibliotheek komen veel Bundy-aanhangers. Ze zijn verzet op elke mogelijke complottheorie en weigeren het liefst elke autoriteit. Ze haten onze (gedrags)regels, maar tegelijkertijd hebben ze ons nodig: omdat ze thuis zelf geen internet hebben en ze daar al hun informatie vandaan halen, omdat ze er gelijkgestemden ontmoeten, omdat wij hen helpen bij alle nieuwe technieken.

Een dreigement dat ze uit de bibliotheek worden verbannen, vinden ze te erg.

Bibliotheekuitdagingen

In Amerika is het veel normaler om thuisonderwijs te geven dan in Nederland. Al voor de pandemie zijn hier diverse gezinnen die hun kind niet naar regulier onderwijs laten gaan. De redenen zijn uiteenlopend. Zo is de enige school in ons dorp bijzonder conservatief, en wie zijn of haar kind niet in deze sfeer wil hebben, is genoodzaakt het onderwijs thuis te regelen. Ook zijn er die de school nog steeds niet conservatief genoeg vinden, of die het gewoon gezelliger vinden om hun kinderen thuis te hebben. Vaak mogen kinderen vanaf ongeveer twaalf tot veertien jaar zelf kiezen of ze thuis les willen krijgen of dat ze toch naar school willen. In Garden Valley is er de Home School Cooperative, een groep ouders die samenwerken bij het thuisonderwijs. Ze regelen regelmatig groepsbijeenkomsten voor de leerlingen zodat ze toch vrienden kunnen maken en nemen ze mee op excursies. Deze groep maakte altijd graag gebruik van onze bibliotheek voor hun samenkomsten, maar recentelijk hebben ze een klacht ingediend tegen de bibliotheek: nergens in ons dorp ben je verplicht een mondkapje te dragen, behalve in de bibliotheek, en daardoor kunnen zij niet in een publieke ruimte terecht.

Halloween

Naast de mondkapjesverplichting in onze bibliotheek, hebben we nog steeds geen reguliere programma's. Sommige bestuursleden zouden graag willen dat ik weer met een wekelijkse Story Time begin in de kinderhoek, maar vooralsnog doe ik dit niet. Ik doe het virtueel. Wel zijn we aan het experimenteren geweest hoe we de ouders/verzorgers en hun kinderen toch van dienst kunnen zijn. Halloween (31 oktober) wordt in Idaho groots gevierd. Het is een gewoonte dat kinderen zich verkleden als spoken en monsters, een mandje nemen en van deur tot deur trekken om snoep te verzamelen. Als de deur open gaat, roepen ze in koor: trick-or-treat!

Het voltallige personeel hielp mee met Halloween. Mijn collega Danae bedacht een logo, en dit hebben we op zwarte hoodies aangebracht.

Dat betekent zoveel als: een snoepje of ik schiet! Anders dan in de stad gaan kinderen hier niet van deur tot deur, maar van auto tot auto. Elk jaar wordt er in het centrum van ons dorp een Trunk or Treat georganiseerd. Je kunt dan je auto in het centrum parkeren en de kofferbak versieren in Halloween sfeer. Een dorpling brengt elk jaar zijn enorme paardentrailer mee en maakt hierin een spookhuis. Je stapt achterin in en via het zijdeurtje van de trailer kom je er weer uit. De bibliotheek van Garden Valley heeft nog nooit aan Trunk or Treat meegedaan. Het is dan ook een avondactiviteit, en dan is de bibliotheek gesloten, maar afgelopen jaar had ik aan de handelsvereniging (die dit organiseert) gevraagd of wij misschien ook een bijdrage konden leveren. Het is de Halloween Drive Thru geworden. Voor mij was het wel een verrassing dat het voltallige personeel besloot om die avond mee te helpen. Mijn collega Danae bedacht een logo en samen hebben we dit met de Cricut Maker uit strijktivynyl gesneden en op zwarte hoodies gestreken. Elk jaar krijg ik diverse boekdonaties om te gebruiken voor de jeugd. Deze hebben we in zwarte papieren tassen gedaan met daarbij wat informatie over onze bibliotheek, en, omdat het om Halloween ging, hebben we in elke tas ook een reep chocolade gedaan. Samen met mijn collega Lois heb ik tweehonderd witte papieren bekertjes voorzien van een zelf getekend spookje. Op de avond zelf zijn deze papieren bekertjes langs de route van het centrum naar de bibliotheek geplaatst en onder elk bekertje is een led-lichtje geplaatst. Een speaker met wat vrolijke Halloweennummers deed de rest. We hadden gehoopt dat er twintig kinderen langs zouden komen. Twintig is voor onze kleine bibliotheek echt een mooi aantal, maar deze avond hadden we ruim honderd kinderen en volwassenen die langs zijn geweest! Een leuke activiteit die we komend jaar vast en zeker ook gaan doen!

Drive-in Story Time

Toen we een Drive Thru hadden gehad, bedacht ik dat we dan ook wel een Drive-in konden doen. Een tijdlang deed ik wekelijks een Drive-in Story Time op de parkeerplaats van de bibliotheek: een

Veel mensen doen op Halloween enorm hun best om zich zo eng mogelijk te verkleden.

gedichtje, een liedje, voorlezen uit een boek en afsluiten met een dansje op muziek. En elke week gaf ik de kinderen een 'grab-to-go craft bag' mee (een knutselzakje) zodat ze thuis een knutselwerk konden maken dat bij het weekthema past. In oktober en een deel van november 2020 ging dat prima, maar een vroege winterse periode zorgde dat het buiten echt te koud werd. Vanaf dat moment zijn we Story Time wekelijks virtueel gaan doen, via Facebook live. Krijg ik normaal tussen de twee en vijftien kinderen in de bibliotheek bij Story Time, nu kreeg ik gemiddeld vijftig gezinnen die het hele filmpje bekeken. Elke week leg ik na afloop van Story Time zakjes met spullen voor een knutselwerkje of een experimentje klaar. Elke week zijn alle zakjes opgehaald. Van collega's hoor ik dat ik inmiddels een vaste schare aan ouders en grootouders krijg die kijken en daarna zo snel mogelijk naar de bibliotheek rijden om een zakje op te halen. In Amerika is het trouwens bij wet geregeld dat als er een noodsituatie is, dan mag een bibliotheek, zonder toestemming van de uitgevers, boeken voorlezen via kanalen als YouTube of Facebook. Gelukkig gaven uitgeverijen en schrijvers al in het begin van de pandemie aan dat je hun materialen mocht gebruiken, mits je zo dicht mogelijk bij een reguliere Story Time bleef en een filmpje niet langer dan een week op Facebook laat. Sommige uitgevers willen trouwens niet dat je het via Facebook doet, je mag het alleen via een Zoom meeting doen waarbij ouders inloggen. Na overleg met de advocaat (elke bibliotheek heeft hier een advocaat) is besloten dat wij elke Story Time doen zoals we het normaal ook doen in de bibliotheek (dus geen superprofessionele filmpjes maar filmpjes waarin duidelijk te zien is dat we voorlezen uit een boek) en dat we na een week het filmpje verwijderen van sociale media. Er is even een discussie geweest of we überhaupt wel dit soort filmpjes moeten maken als je het ook gewoon kunt delen via andere bibliotheken of schrijvers die het al hebben gedaan. Over het algemeen wordt echter gedacht dat, zeker in dorpen, mensen het fijn vinden om een voor hen bekend bibliotheekgezicht te zien. Bekend ben ik hier zeker geworden. Misschien onze tuineekhoorn nog meer. De opnames doe ik thuis en regelmatig springt Fuzzy de eekhoorn in beeld. Zolang we nog moeten strijden tegen deze pan-

Een tijdlang deed ik wekelijks een *Drive-in Story Time* op de parkeerplaats van de bibliotheek: een gedichtje, een liedje, voorlezen uit een boek en afsluiten met een dansje op muziek.

demie gaan we door met ons virtuele programma. Op de agenda staan naast Story Time onder andere: een 'guided tour' door onze bibliotheek onder leiding van onze bibliotheekdirecteur, Steam Experiment-activiteiten en activiteiten voor tieners.

Opstand

Ondanks dat we proberen klaar te staan voor iedereen in onze gemeenschap, kwamen inwoners uit Garden Valley, onder leiding van de Home School Cooperative, in opstand. Er werd een waslijst aan klachten samengesteld, de state senator werd gebeld, het gemeentebestuur werd gebeld en er werd met rechtszaken bedreigd: niet alleen de mondkapjesverplichting moest op de schop, ook moesten bepaalde boeken van de kinderafdeling verwijderd worden (ouders hadden geconstateerd dat onze openbare bibliotheek boeken in de collectie had opgenomen waarin homoseksuele karakters voorkwamen). Maar het is niet de senator van de staat die onze regels bepaalt, ook het gemeentebestuur kan dit ons niet opleggen. Anders dan de opstandelingen dachten, is het de bibliotheekdirecteur die deze keuzes maakt en mag maken. Tijdens een bestuursvergadering (die hier openbaar is) kwamen ouders en medestanders hun grief halen. De sheriff werd van tevoren gewaarschuwd, maar hij liet weten het met de opstandelingen eens te zijn. Hij vond dat een mondkapjesverplichting niet nodig was in de bibliotheek. Mijn bazin heeft hem er toen fijntjes op gewezen dat ook hij niet degene is die de regels van de bibliotheek bepaalt, maar dat hij juist ervoor moet zorgen dat de regels worden nageleefd. Uiteindelijk is de sheriff niet gebeld toen tijdens de bestuursvergadering iedereen weigerde een mondkapje te dragen: de vergadering is geannuleerd. Het bestuur besloot een speciale Zoom meeting te houden waarbij publiek twee minuten spreektijd per persoon kreeg. Een lid dreigde ons gebouw in brand te steken, een ander (onze geliefde James, zie vorig artikel) dreigde ook met van alles, en vooral voor hem waren we toch wel een beetje bang. Hij is een wapenliefhebber, en er staat op meerdere lijsten in het dorp dat hij in de gaten gehouden moet worden.

StoryTime in het begin van de coronapandemie. Nog gewoon georganiseerd in de bibliotheek.

Ondanks de pandemie ging hier alles gewoon door. Hier een *cross country*-wedstrijd waarbij de renners langs de bieb kwamen.

Idaho Life. Ik heb een ontsnapte geit gevangen, en mijn cheffin heeft het dier naar zijn baas teruggebracht.

Elk jaar zijn er veel bosbranden in onze omgeving.

Elken (vrouwjes) met op de voorgrond witstaartherten (ook vrouwjes). In Nederland worden elken ook wel wapitherten genoemd.

Hollywoodeinde

Inmiddels zijn de gemoederen weer een beetje tot bedaren gekomen. Kerri, mijn bazin, kwam met een echt polderplan: in de gemeenschapsruimte (een ruimte aan de bibliotheek vast, maar wel afzonderlijk te gebruiken) is geen mondkapjesverplichting meer, maar in de bibliotheek blijft deze. Met een uitzondering. Vrijdag is hier bij veel bedrijven 'Casual Friday', waarop je niet in pak hoeft te lopen op je werk maar mag dragen wat je maar wilt. Casual Friday is er in onze bibliotheek nu ook: op vrijdagen wordt niet gekeken naar of je wel of niet een mondkapje draagt. Dit betekent wel dat personeel dat op vrijdagen werkt hier akkoord mee moet gaan. Tot onze verbazing kwam James later ook met een constructieve vraag: of in de gemeenschapsruimte computers konden komen, zodat hij daar dagelijks even van internet gebruik kon maken zonder een mondkapje te moeten dragen. En nadat we ook dat hadden geregeld, zei James tegen mij: *'I know I can come over like a mean guy, but please know that I do not mean it personal. I believe you all, in this library, are people with such a great characters, I so appreciate your work and efforts.'*

Kijk, dat horen we dan toch wel graag. Het bleef niet bij woorden, een paar dagen later kwam James langs met twee enorme pizza's gemaakt door de beste pizzabakker in ons dorp. Hij was het nog steeds oneens met het beleid, maar wilde toch een soort van excuses maken dat hij het ons zo lastig had gemaakt.

Vaccineren

In juni van dit jaar was 33,2%* van de bevolking in Idaho volledig gevaccineerd. Op dit moment mag iedereen van 16 jaar en ouder in Idaho een afspraak maken voor een COVID-19-vaccinatie. Inmiddels is het voltallige personeel van onze bibliotheek volledig gevaccineerd en gelden er geen restricties meer. Mondkapjes worden er nu helemaal niet meer gedragen en inmiddels doen we een volledig indoor activiteitenprogramma voor *Summer Reading*.

**Bron: ourworldindata.org, geraadpleegd op 6 juni 2021. Deze gegevens tonen het totale aantal doses dat op elke locatie is gegeven. Omdat je voor sommige vaccins meer dan één dosis nodig hebt, is het aantal volledig gevaccineerde mensen vaak lager.*